

Hvorfor

Stiftelsen Lystgårdens hovedmålsetting er å øke livskvaliteten og senke det økologiske fotavtrykket. Virksomheten skal bidra til samfunnsendring og jobbe for å nå FNs bærekraftsmål. En utfordring i dette arbeidet er at vi som storsamfunn har rikelig med veldokumentert forskning på hva vi bør gjøre for å få dette til. Allikevel går endringene for sakte. Vi tror at vi som mennesker trenger å bli beveget og engasjert på et personlig plan for at en endring skal skje i det tempo verden trenger. Kulturen når oss på en annen "frekvens" enn forskningsrapporter. Det er denne "frekvensen" vi skal teste ut i Lystgården. Vi skal ikke konkurrere med Bergens andre kulturscener eller utesteder, men skape en ny som jobber multidimensjonalt med samfunnsendring som hovedmål. Vi tror at kulturen kan gi bærekraften et nytt språk og i større grad kommunisere med menneskers følelser og tanker. Samtidig kan bærekraften og livsnødvendigheten av å innfri FNs bærekraftsmål utfordre kulturen til å bruke sin kraft som samfunnsbeveger til å utvikle nye kraftfulle former og uttrykk.

Stiftelsen Lystgården har også en målsetting om å forvalte og åpne opp et kulturminne for allmennheten. Med eiendommens særegne historie er det naturlig å koble inn kulturen som en viktig medspiller i virksomheten. Dette skal gjøres i samarbeid med kunnskapsmiljøer, frie kunstnere, grasrota og det offentlige osv.

Oppsummert er målsettingen:

- Økt livskvalitet
- Samfunnsengasjement -og endring for å nå FNs bærekraftsmål
- Utfordre kulturen til å bruke sin kraft som samfunnsbeveger til å utvikle nye kraftfulle former og uttrykk
- Åpne og gi meningsfylt innhold til et offentlig kulturminne

Hva

Stiftelsen Lystgården er nylig opprettet av Bærekraftige liv på Landås og realiseres i det gamle lyststedet Landås hovedgård. Målsettingen er å bidra til samfunnsendring og nå FNs bærekraftsmål. Lystgårdens historie som sommerbolig for Edvard Griegs familie, og stedet der Ole Bull hørte ham spille for første gang, gjør huset til et unik utgangspunkt som kulturarena og intimszene. Dette potensialet ønsker Lystgården å forløse gjennom et mangfold av aktiviteter og uttrykk. Det skal være en arena som dyrker kreative møter og bærekraftige verdier. Møtet mellom publikum og kunstnerne som vil stå i fokus, og vi vil invitere vi publikum med inn i selve kunstuttrykket og være aktive deltakere.

Dette tror vi kan være en kime til å gi nye ideer, inspirasjon og skape endring mot et mer bærekraftig samfunn.

Med Lystgårdens historiske lokaler representerer kulturen en selvstendig rolle og grunnverdi - i tillegg til at den gis en vesentlig oppgave for å nå Lystgårdens hovedmål.

Stiftelsen Lystgården søker om midler til et pilotprosjekt "Menneske, mat & historier" Historier her formidlet gjennom; musikk, sang, fortelling og samtaler. Piloten består av 4 konsepter:

Spørsmål tid. Kjøkkenfest med mat og samfunnsdebatt Gjestene lager mat og samtaler med Hanne Frosta & Linda Eide rundt planlagte tema. Dette blir en blanding mellom fri og fasilitert samtale der grunn dynamikken bygges rundt det å lage mat og spise sammen. Tull & tøys og ramme alvor går som en grunntone.

Suppe & Sang Deltakerne lager enkel mat sammen med kokk og artist. Under måltidet sitter alle ved langbord, ingen scene, musikeren sitter sammen ved bordet og alle involveres i allsang/syng med. Kunstner og sanger Bodil Rørtveit leder og vil ha med seg en gjesteartist. Aktuelle artister er: Heidi Marie Vestheim, Silja Sol, Lille Stine (Stine Wingsternes) og Josefin Winther. Deltakerne, kokken og artisten blir litt kjent med hverandre gjennom samhandling rundt matlagingen. Grunnlaget for å by på seg selv blir lagt. Involvering av deltakerne under sangen, men i allsang konseptet er det også rom for deltakerne til å ha en mindre framtrødende rolle. Konseptet vil også åpne opp for å gi nytt liv og mening til visetradisjonen - fra ulike tidsperioder.

Sikringskost Tradisjonell historiefortelling møter moderne fortelleruttrykk - tradisjonsfortellingen møter jeg-fortellingen. Gjerne med et humoristisk skråblikk. 3 - 4 fortellere hver gang som forteller hver sin historie med utgangspunkt i et gitt tema. Publikum involveres i fortellingene gjennom ulik grad av interaksjon. Også arrangement for barn, da med maks 2 fortellere. Tema kan f.eks være:
 Kvardagskost - fortellinger fra det spektakulære hverdagslivet
 Mytisk mandag - De store (greske) mytene møter de lille (hverdagslige) mytene/sant eller usant - knyttet opp til natur/kultur/politikk osv.
 For lenge siden - Fortellinger for barn om livet i gamle dager (overlevering av kulturtradisjon ved bruk av fortelling)
 Skummelt - fortellerstund for barn som tør...
 Kvelds- og ettermiddagsarrangement ettersom målgruppen er for barn eller voksne. Fortellerkonseptene vil ha et 2-veis samarbeid med Høgskolen på Vestlandet og jobbe sammen med kunnskapsmiljøet som er der rundt fortelling og historiefordeling.

Fortsettelse neste side

1. Lindelysthuset. Edvard Grieg tilbrakte sine somre på Landås hovedgård, i det som den gangen var et natur og kulturlandskap. 2. Bodil Lunde Rørtveit har senest jobbet med forestillingen *Sustain* med komposisjon, konseptutvikling, vokal. 3. Vibeke Flesland Havre har vært engasjert i samme forestilling med konseptutvikling, regi, dramaturgi. 4. Hilde Trætteberg Serkland brenner for den muntlige fortellerkunsten, og har gjort flere prosjekter i skjæringspunktet mellom tradisjonsfortelling og personlige fortellinger.

MusikkSalong. Intimkonserter der kveldens musikere velger 10 sanger som betyr noe spesielt, og forteller publikum om de valgene de har tatt, både musikalsk og i livet. Musikere blir også oppfordret til å involvere publikum i for eks enkle korpartier etc. Aktuelle musikere er: Sondre Lerche, Thea Hjelmeland og Pedro Carmona Alvarez, Marthe Valle. Her er historien som fortelles mellom sangene like viktig som musikken.

Alle mat vil her være bærekraftig og koblet opp til lokal sesong. Kokker, musikere osv vil være fra Vestlandet. Alle deltakere vil bli valgt ut i fra deres perspektiv og gjerning som samfunnsbyggende utøvere.

Samarbeid og planer for hovedprosjekt

For Lystgården er det viktig å samarbeide med kompetanse- og kunnskapsmiljøene i fylket. Derfor har vi første omgang inngått samarbeid med Høgskolen på Vestlandet. Videre har vi hatt samtaler med Griegakademiet, Festspillene, Bergen nasjonale opera, Domkantorene m.fl. om framtidig samarbeid - dette vil kunne være aktuelt å integrere i et hovedprosjekt.

Det er også en del av Lystgårdens DNA å skulle dele videre. Derfor vil erfaringen fra piloten bli delt med andre relevante samarbeidspartnere, eller andre virksomheter som kan ha nytte av våre erfaringer og konsepter.

I et evt. Hovedprosjekt vil det være interessant å finne konkrete samarbeidspartnere som vi kan dele konsept og produksjoner med. Av mange eksempler trekker vi fram Stiftinga Hesthamar Skrivargard. Et kulturminne som det av mange grunner kan være interessant å jobbe sammen med.

Utdypende om fortellingens plass i Lystgården

Konseptet rundt fortelling ønsker vi å utvikle videre sammen med Høgskolen i Vest og kompetansemiljøet for dette i Bergen. Vi tror fortellingen som metode kan være et godt kulturuttrykk og virkemiddel i Lystgården fordi fortellingen tilfredsstiller grunnleggende behov hos menneskene, og den har stått sentralt i alle kulturer og til alle tider. "For å kjenne et folks kultur, må man kjenne deres fortellinger", heter det. Og fra gammelt av ble nettopp fortellingen brukt til å forklare verden gjennom skapelsesberetninger, myter, legender osv.

Fortellingen har en struktur det er lett å følge, og som gjør at man husker den. Før man begynte å skrive ned tekster formidlet man kunnskap gjennom muntlige fortellinger. Muntlig fortellerkunst er enkel, den krever ikke mye verken av ytre virkemidler eller av

forhåndskunnskap hos lytteren. Formen er ærlig og åpen, det er en direkte kommunikasjon mellom den som lytter og den som forteller.

«We must tell stories;
it can be said we are designed biologically to do so»
(B. Myerhoff)

Når vi ønsker at nettopp fortellingen skal være sentral på Lystgården er det denne enkelheten vi vil ta utgangspunkt i, dette at folk har fortalt hverandre gjennom alle tider og at formidlingsformen derfor i seg selv er bærekraftig. Dette helt grunnleggende - at vi mennesker vil fortelle og vil bli fortalt for er slik en nøkkelform til å formidle kunnskap om bærekraftig tradisjon og et budskap om et mer bærekraftig liv på en måte som treffer. Vi glemmer formaninger, men husker fortellinger!

Hva kan vi oppnå med fortelling?

Fortellingen formidler erfaring. Gjennom ulike tradisjonsfortellinger kan vi lære nye ting, - om verden, oss selv og vår egen historie. Ved å bli fortalt hvor vi kommer fra og hvilken tradisjon vi står i kan vi bli mer bevisste på hvem vi er og hvor vi skal.

Fortellingen sier oss hvem vi er. Vi skaper oss selv gjennom fortellingen - vi er fortellingene vi forteller om hverandre. Og når vi deler våre historier bekrefter vi fellesskapet.

Fortellingen skaper kontakt mellom mennesker. Når noen forteller en historie, følger gjerne andre opp med en ny, fordi fortellingen skaper assosiasjoner hos de som hører på. Fellesskapet styrkes når man deler fortellinger med hverandre.

Konseptet er nyskapende da det ikke finnes noen etablert fortellerscene i Bergen, men flere fortellere - både profesjonelle og ellers - som har gode og viktige fortellinger å formidle. Og i neste omgang er det en mulighet å involvere lytterne/publikum ved at de selv får fortelle. Oslo er «Storyslam» for tiden en stor suksess som trekker publikum til fortellerscenen, og kanskje er det noe lignende vi kan få til på Lystgården - med bærekraft og mottoet «Fra protest til fest» som en grunnleggende verdi for arrangementet.

Sikringskost er mat som er spesielt rik på proteiner, vitaminer og mineraler, og ment å sikre mot mangelsykdommer. Det utgjør slik det nødvendige grunnlag for et sunt kosthold. (Fra Wikipedia)

Medarbeidere i prosjektet "Menneske, mat og historier"

Prosjektutvikler for "Sikringskost" er Hilde Trætteberg Serkland.

Prosjektutvikler for "SpørsMåltidet", "MusikkSalong" og "Suppe & Sang" er Vibeke Flesland Havre og Bodil Lunde Rørtveit.

Bodil Lunde Rørtveit er komponist og sanger, og er engasjert i å lage kunst rundt klima og miljøutfordringene. Sammen med blant andre regissør og skuespiller Vibeke Flesland Havre har hun laget Festspillforestillingen *Sustain*, som fokuserer på menneskets forhold til naturen, og der alle instrumentene er laget av gjenbrukt plast. Hun har også lang erfaring som kursinstruktør og sanginspirator og hun elsker å invitere publikum med i sangen for på den måten å skape en følelse av tilhørighet. Rørtveit er kjent for sitt intense nærvær i musikken.

Hilde Trætteberg Serkland er skuespiller, forteller og sanger, og har erfaring fra en rekke ulike prosjekter både som utøver, tekstforfatter og pedagog. Gjennom gruppen Underkammer produserte hun månedlige fortellerforestillinger i møte mellom tradisjonsfortelling og personlige fortellinger, og de senere årene har hun arbeidet spesielt med bruk av musikk i fortellerkunsten. Hun er engasjert i å få frem folks unike, personlige fortellinger - gjerne med bruk av humor, og opptatt av hvordan fortelling som formidlingsform berører og begeistrer på en helt spesiell måte både for barn og voksne. Hun er opptatt av hvordan de små, hverdagslige valgene vi tar kan være med på å styre verden i en mer bærekraftig retning, og prøver å ta dette aspektet inn i sitt kunstneriske virke.

Vibeke Flesland Havre har jobbet med en rekke forskjellige teaterkompanier i England, Spania, USA og Norge. Fra 2009-2013 var hun ansatt som skuespiller ved Den Nationale Scene i Bergen, og fra 2013-2014 jobbet hun som skuespiller ved Teateret Vårt i Molde. Hun har også vært ansatt ved Hordaland Teater, Akershus Teater og en rekke andre teaterkompanier både i inn- og utland. For tiden jobber hun som frilans skuespiller, dramatiker og regissør. Hun har vært kunstnerisk leder for Folkets Festspillscene, som var et samarbeidsprosjekt mellom DNS og Festspillene i Bergen. De siste årene har hun satt opp en rekke forestillinger både på etablerte scener og i det frie feltet.

Daglig leder i Lystgården; Liv Karin Lund Thomassen vil i tillegg være med i utviklingen av alle fire konseptene, og det vil være et samarbeid mellom alle fire. I tillegg vil også andre ressurspersoner bli trukket inn i prosessen f.eks Mette Bøe Lyngstad (Høgskolen på Vestlandet. Forsker og forteller og seksjonsleder i dramaseksjonen) og Anders Waage Nilsen. Vi er ellers bevisst på at overvekten av kvinner i prosjektet og vil tilstrebe å få tilstrekkelig mange mannlige medspillere underveis i prosessen for å få en balanse.

Landås 31. mai 2017

Liv Karin L. Thomassen

1. Edvard Grieg omkranset av sin familie på Landås hovedgård. Det var hit opp Ole Bull kom ridende å fikk høre unge Edvard spille og han sa de berømte ordene: "Du skal til Leipzig for å bli kunster".